

Είχε δ' από τῆς ἡμέρας διαδοθῇ ὅτι ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἀστυνομίας ἀνησυχήσασα ἐκ τοῦ πολιτικοῦ τίτλου τῆς κωμωδίας, ἐζήτησεν ἐξηγήσεις παρὰ τοῦ θιάσου καὶ ὅτι αὐτός ὁ ποιητὴς παρέστη καὶ ἔδωκε τούτας. Καὶ τοῦτο συνετέλεσεν ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν συγκέντρωσιν τοῦ κόσμου.

Ἄμα ἀναπετάσθη ἡ κύλαϊα, ἡ ἐμφάνισις τοῦ φουστανελλοφόρου δημάρχου Ἀπλοχέρη ἐχαίρεισθη διὰ προκατεταμένων χειροκροτημάτων καὶ καθ' ὅσον προέβαιεν ἐκτυλισσομένη ἡ κωμωδία, ἡ ὅσα ἀπλή τὴν δράσιν τῶσφ πιστὴ καὶ ἀληθὴς ἐν τῇ σατυρικῇ ἀπεικονίσει τῶν ἐκλογικῶν ἡθῶν, ἡ εὐθυμία τοῦ κοινοῦ ἐκορυφοῦτο. Οἱ δηκτικώτατοι τῶν στίχων ἀνευφημοῦντο ἐνθουσιωδῶς, τῆς μεγίστης δὲ τιμῆς ἡξιώθη ὁ στίχος, ἐν ᾧ ὁ ὑποψήφιος βουλευτὴς Τενεκὲς λέγων ὅτι: ἐλπίζει νὰ παίξῃ καὶ ἐντὸς τῶν ὑπουργῶν τὸν ρόλον, προσθέτει:

πρὸς καθήκον τῆς γενεᾶς τῶν τενεκέων ὄλων.

Ἀκράτῃται δὲ ἦσαν οἱ γέλωτες ὅταν προλογιζόμενος ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ ὄνου δημηγορίᾳ ὁ αὐτὸς λέγει πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς:

Ἄς πῶ πῶς εἴσθε ἡ Βουλὴ καὶ ὁ γαῖδαρος τὸ βῆμα!...

Ἡ ὑπόθεσις τῆς κωμωδίας εἰς δύο λόγια εἶναι τοιαύτη: Προσεγγιζουσὼν τῶν ἐκλογῶν κατὰ τὸν νέον νόμον τῆς εὐρείας περιφερείας, ὁ ὑποψήφιος Τενεκὲς ἐπισκέπτεται τὸν δήμαρχον Ἀπλοχέρην τῇ συστάσει τοῦ ὑπουργοῦ, ἐνᾷ ζητήσῃ τὴν ὑποστήριξίν του. Ὁ Ἀπλοχέρης ἐρωτοτροπεῖ πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ Τενεκέ, ἐκ τούτου δὲ κινεῖται εἰς ζηλοτυπίαν ἡ κυρία δημάρχου, ἥτις ἐξεγείρουσα τοὺς δημότας ὄλους ἐναντίον τοῦ ὑποψηφίου ἐκδιώκει αὐτὸν καὶ τὴν κυρίαν του διὰ γβουχαῖσμων καὶ λεμονίων, μάτην ἀμυνομένου τοῦ ἀνισχύρου δημάρχου.

Ἀριστον μέρος τῆς κωμωδίας ὡς θέαμα εἶνε ἡ ἐν τῷ χωρίῳ ἔλευσις τοῦ βουλευτοῦ καὶ τοῦ δημάρχου ἐπὶ ὄνων μετὰ συνοδείας νταουλίων καὶ ἄλλων ἐγγχωρίων ὀργάνων καὶ ἐν ἀλαλχημαῖς τῶν χωρικῶν. Ἡ σκηνὴ αὕτη εἶνε εἰκὼν ἐκ τοῦ ζωντανοῦ. Τοιαύτη ἡ νέκ κωμωδία τοῦ κ. Σουρῆ, ἥτις ἐκτυπωθεῖσα καὶ εἰς ἴδιον βιβλιαρίον θὰ κυκλοφορήσῃ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν, καὶ ὅ' ἀναγνωσθῇ πανταχοῦ μετὰ θυμηδίας. Οἱ ἡθοποιοὶ ὁμολογουμένως ἦσαν κάλλιστα μεμελετημένοι καὶ μόνον ὀλίγοι ὥρατοι στίχοι ἐστρεβλώθησαν ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ. Ἡ κυρία Χέλμη ἦτο ἀληθινὴ δημαρχίνα, καὶ ἡ κομψοτάτη κυρία Λαζαρίδου ὡς σύζυγος τοῦ Τενεκέ λίαν δεδικαιολογημένως προσεῖλκυσε διὰ τῆς χάριτός της τοῦ μεσοκόπου δημάρχου τὰς ἐρωτολογίας. Πρωικισθεῖσα διὰ τῶσφ μεταλλικῆς φωνῆς καὶ τῶσφ κομψοῦ παραστήματος καθίσταται ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ μᾶλλον κυρία τῆς σκηνῆς διὰ τῆς φιλοπονίας καὶ μελέτης καὶ ἀπουλαύει τῆς ἀμερίστου ἐκτιμήσεως καὶ συμπαθείας τοῦ κοινοῦ.

Ερωτοτροπία

ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΕΚΔΙΩΧΘΕΝΤΟΣ

Ἰδοὺ καὶ πάλιν Ἡγεμὼν ἐγὼ τῆς Βουλγαρίας!...

Τὸ γεγονὸς εἶν' ἄξιον μεγάλης ἀπορίας.

(Τὸ μέτωπόν του ἀκουμβᾷ εἰς τὸ δεξιὸν χεῖρ.)

Τί πράγματα πρωτορχνῆ, καὶ ποῖον νταραχέρι!

Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν φρικώδης προδοσία,

Ἐκθρόνισις, ἐκδιώξις, ἀλλὰ καὶ αἰχμαλωσία,

Ἐξαίφνης ἐλευθέρωσις, ἐπάνοδος καὶ πάλιν, Βουλγαρικὴ δεξιὼσις με ἀνοικτὴν ἀγκάλην!...

Μήπως δὲν εἶμι καὶ Ἡγεμὼν καὶ εἶμι Ἀρλεκίνος;

Ἐκεῖνος ὁ Καραβελῶφ, ὁ Σταμπουλῶφ ἐκεῖνος...

(Ἀρχίζει νὰ περιπατῇ με βήματα βραδέα.)

Τί γεγονότα φοβερά, καὶ ὡς εἶπεν ραγδαῖα!

Καὶ ὅμως ἦμην ἄξιος τιμῆς μεγαλειότητος,

Ὅποσα κατορθώματα δὲν ἔφερον εἰς πέρας!

(Πρὸς τὸ ἐδῶ παράθυρον τοὺς ὀφθαλμοὺς του στρέφει.)

Ἐντεῦθεν μὲν ἡ ἔνωσις τὸ μέτωπόν μου στέφει

(Στὸ ἄντικρυ παράθυρον τὸ βλέμμα του γυρίζει)

Ἐκεῖθεν δὲ ἡ Σλιθινισσα με δάφνας με στολίζει

Κι' ἐχω ἀκόμη λένοντας εἰς τὴν ψυχὴν μου θάρρος...

Ἀλλὰ τί βλέπω! νὰ ἐκεῖ ἀντίκρυ μου ὁ Τσάρος!

Θεέ μου, ὡς τὸν ποντικὸν ὁ γάτος, με κυττάζει

(Καὶ με ταῖς δυὸ παλάμαις του τὸ πρόσωπον σκεπάζει.)

Τὸ φάσμα του ὡς ἐρυννὺς ἀγρία με διώκει...

Ποῦ εἶσαι Γλάδστων ἀνάνδρε καὶ Βίσμαρκ καὶ Καλινόκη;

(Κάμνει ἐν βῆμα ἔμπροσθεν καὶ ἀλλο ὅτι ὀπίσω.)

Λοιπὸν τὴν Βουλγαρίαν μου ζητοῦν νὰ παραιτήσω;

Καραβελῶφ, καὶ Σταμπουλῶφ καὶ Μεντζικῶφ ποῦ εἴσθε;

ὦρ, ὦρ, ὦρ, ὦρ! ἱσττατῶφ! με πῶς δὲν συγκινεῖσθε;

Κανεῖς δὲν ἔρχεσαι κανεῖς, καὶ εἶμ' ἐνταῦθα μόνος!

Ὅποις τύχη θλιβερά ἐνδόξου Ἡγεμόνος!

(Τὸ πρόσωπόν του πρὸς στιγμὴν ἐκ νέου ξεσκεπάζει.)

Θεέ μου! πάλιν ἡ μορφή του Τσάρου με τρομάζει!

ὦ Τζάρε ὑπεράνθρωπε, τρισέβαστέ μου Τζάρε,

Μὴ με κυττάζης ἀγρία καὶ τὴν ζωὴ μου πάρε!

Θέλεις νὰ γείνω δοῦλός σου, θέλεις νὰ γείνω σκλάβος;

Θέλεις νὰ γείνω βούλγαρος; θέλεις νὰ γείνω σλάβος;

Ἐγὼ δὲν φταίω, ἀδελφέ! Ὁ Σταμπουλῶφ τὰ φταίει.

(Τὸν πέρνει τὸ παράπονο καὶ ἀρχινᾷ νὰ κλαίῃ.)

Συχώρεσέ μ', ἀφέντη μου, καὶ δὲν τὸ ξανακάνω.

Ἀλλ' ἄφησέ με ἡγεμὼν μὲ μὲρα νὰ πεθάνω!

Πλὴν τί ἀκούω; καὶ αὕτη ἡ μνήμη του πατρός σου

Ἐξέρχεται ἀνηλεὲς ἀπὸ τοῦ στόματός σου!

(Ὀρμᾷ νὰ φύγῃ καὶ ἔξαφνα σκοτίζεται καὶ προσμένει.)

Ὅποις μαύρη ἄβυσσος ἐνώπιόν μου χάνει!

Ἰδοὺ ἐγὼ περιδεὲς ἐμπρὸς σου γονατίζω,

Ἀλλὰ εἰς τῶν προγόνων σου τὴν μνήμην σ' ἐξορκίζω

Νὰ μὴ χαρῇ; τῇ Τζάρκινᾳ, νὰ ζήσουν τὰ παιδιὰ σου,

Νὰ μῆς στῇ Σόφια μὲ φορὰ με τὰ στρατεύματά σου,

Ναί, σοῦ ὁμνῶ στὴ σκιὰν τῆς πατρικῆς σου μνήμης

Πῶς ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔκαμεν ὁ τυλκαμπᾶς ὁ Κλήμης.

Ἀλλὰ τί βλέπω; ἀκαμπτος ἐνώπιόν μου εἶσαι;

Μὰ πῶς δὲν μ' εὐσπλαγχνίζεσαι; μὰ πῶς δὲν συγκινεῖσαι;

(Σηκώνεται ἀπὸ πόδια του καὶ πέρνει ἀλλο ὅπως.)

Λοιπὸν καὶ ἐγὼ ὀρκίζομαι στὸ κοπτερόν μου ξίφος,

Πῶς σταῖς φοβέρις σου αὐταῖς καθόλου δὲν πτοῦμαι!..

Ἀλλὰ τί λέγω; .. Ἡμαρτον! Ἐκπνέω!.. παραιτοῦμαι!..

Ἰδοὺ, αὐτὸ τὸ στέμμα μου πρὸ τῶν ποδῶν σου ρίπτω

Καὶ ἀσκεπῇ τὴν κεφαλὴν ἐνώπιόν σου κύπτω.

Μὴν ἀπλῶς αἰσθάνομαι φρικτὴν ἀδημονίαν,

Πῶς δὲν θὰ ἔμβω νικητὴς εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμὴ ἡ τρισευλογημένη...

(Θέλει νὰ εἰπῇ καὶ τι, ἀλλ' ὅμως σιωπᾷ.)

Πατρίς μου, τί θὰ ἔκαμνα, ἂν δὲν μ' ἐφθόν' ἡ Μοῖρα!

Πλὴν φεῦ!.. φεῦ!.. φεύγω ἑκπτωτος καὶ σὺ θὰ μένης χήρα!

Ἀλλὰ Μακεδονίστικα μὲ μέρκ θὰ φορέσω

Καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμὴ ὡς Μακεδὼν θὰ πῆσω!

ΤΟ ΧΕΡΙ